

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Jana Passera v právní věci žalobce: **Š. M.**, zast. Mgr. Tomaszem Heczkem, advokátem se sídlem Holandská 1, Brno, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje**, se sídlem Nádražní 2, Plzeň, proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 11. 2015, čj. KRPP-132055-64/ČJ-2015-030022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 15. 12. 2015, čj. 17 A 97/2015 – 47,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Dne 13. 8. 2015 žalobce kontrolovala hlídka Policie České republiky. Bylo zjištěno, že na území České republiky pobývá bez cestovního dokladu a víza, ač k tomu nebyl oprávněn, proto s ním žalovaná dne 14. 8. 2015 zahájila řízení o správním vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. c) bodů 1. a 2. zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).

[2] Žalobce k věci mj. uvedl, že na území Evropské unie vstoupil na hranici Srbska s Maďarskem, a to mimo hraniční přechod za pomoci převaděče. Do České republiky

přijel ukrytý v nákladním vozidle. Byl si vědom toho, že v rozporu se zákonem přicestoval bez cestovního dokladu a víza, k legalizaci svého pobytu však nepodnikl žádné kroky. Do Somálska se vrátit neplánuje. Nedisponuje téměř žádnými finančními prostředky a nemá se kde ubytovat.

[3] Žalovaná rozhodla o zajištění žalobce podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, tj. z důvodu nebezpečí, že by mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění (rozhodnutí ze dne 14. 8. 2015, čj. KRPP-132055-18/ČJ-2015-030022). Dobu zajištění nejprve stanovila na 30 dnů a později ji dvakrát prodloužila. Poprvé o 60 dnů, podruhé rozhodnutím specifikovaným v záhlaví tohoto rozsudku o dalších 90 dnů, tj. celkem na 180 dnů od okamžiku omezení svobody. V mezidobí uložila žalobci správní vyhoštění a stanovila dobu, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie, v délce jednoho roku (rozhodnutí ze dne 31. 8. 2015, čj. KRPP-132055-35/ČJ-2015-030022).

[4] Rozhodnutí o zajištění i o prodloužení zajištění byla odůvodněna v podstatě shodně. Žalovaná popsala naplnění podmínek § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců a vyjádřila se také k předpokladu správního vyhoštění, který vyhodnotila jako reálný. Ministerstvo vnitra vydalo kladné stanovisko k vycestování a jedinou překážku tak představuje dosavadní nemožnost ověřit totožnost žalobce a zajistit vydání náhradního cestovního dokladu. Dobu zajištění stanovila s ohledem na složitost přípravy správního vyhoštění. Musí žádat Ředitelství služby cizinecké policie o přípravu výkonu správního vyhoštění a to následně Zastupitelský úřad Somálska o náhradní cestovní doklad žalobce, bez kterého nelze správní vyhoštění realizovat. Vzhledem k tomu, že zastupitelský úřad v původně stanovené době náhradní cestovní doklad nevydal, bylo zajištění prodlouženo nejprve o 60 a následně o dalších 90 dnů.

II.

[5] Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu ke Krajskému soudu v Plzni, který žalobu zamítl rozsudkem ze dne 15. 12. 2015, čj. 17 A 97/2015 – 47. Krajský soud poukázal na konkrétní pasáže rozhodnutí žalované, ze kterých vyplývá, že předběžně posoudila, zda je správní vyhoštění alespoň potenciálně možné. Upozornil, že v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu opřela svůj úsudek o stanovisko Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky. Dále uvedl, že nemůže předjímat, zda se podaří ověřit totožnost žalobce a zajistit vydání náhradního cestovního dokladu, nicméně nelze ani *a priori* tvrdit, že vycestování žalobce je nemožné, když zde existuje reálný předpoklad pro vyhoštění.

[6] Krajský soud se podrobně zabýval tím, zda žalovaná podnikala dostatečné kroky ke zjištění totožnosti žalobce a opatření náhradního cestovního dokladu a zda je zajištění žalobce dostatečně odůvodněno. Na podkladech ve správním spise a odůvodnění napadeného rozhodnutí demonstroval, že žalovaná v průběhu řízení činila úkony, které měly vést k odstranění jediné překážky správního vyhoštění, tj. k ověření totožnosti žalobce a následnému vystavení cestovního dokladu. Vzhledem k tomu, že dle vyjádření Ředitelství služby cizinecké policie ověřování totožnosti žalobce a další úkony směřující k realizaci vyhoštění nadále probíhaly, správní vyhoštění bylo v době rozhodování potenciálně možné. Žalovaná také posoudila, zda lze překážku odstranit v případě

prodloužení o dalších 90 dnů. Byl to žalobce, kdo v rozporu se svými povinnostmi přicestoval do České republiky bez cestovního dokladu. Tato skutečnost je důvodem složitěho ověřování jeho totožnosti a nelze tak připustit, aby se jí úspěšně dovolával a získával tím pro sebe výhodnější postavení. Nikdo totiž nesmí těžit z protiprávního stavu, který vyvolal (viz § 6 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, dále jen „občanský zákoník“).

[7] Konečně se vyjádřil k námitce, že nebyl najisto postaven věk žalobce. Ve správním spise ověřil, že datum narození X je uvedeno na všech rozhodnutích žalované, úředních záznamech i protokole o vyjádření. Všechny listiny byly žalobci přetlumočeny a on nikdy nenamítal, že datum je nesprávné, nadto je uvedl ve formuláři pro vystavení cestovního dokladu. Krajský soud proto uzavřel, že žalovaná neměla důvod o něm pochybovat.

III.

[8] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Namítl nesprávné posouzení právních otázek krajským soudem, vady řízení způsobené žalovanou v důsledku nedostatečně zjištěného skutkového stavu, a konečně nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku (§ 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)].

[9] Zajištění, respektive prodloužení zajištění bylo podle stěžovatele nezákonné s ohledem na jeho věk. Nikdy totiž neuvedl, že se narodil X, a toto datum mu bylo pouze formálně přiděleno na počátku řízení, o čemž svědčí fakt, že stejné datum narození bylo uvedeno i u jiného zajištěného cizince. Žalovaná se touto otázkou nezabývala a on se postupu nemohl bránit, neboť v řízení bylo tlumočeno do arabštiny, kterou neovládá. Pokud správní orgán nemohl vyloučit, že je stěžovateli méně než 18 let, nemohl ani rozhodnout o prodloužení zajištění nad 90 dnů (§ 125 odst. 1, věta druhá, zákona o pobytu cizinců).

[10] Dále namítl, že žalovaná dostatečně neposuzovala reálný předpoklad vyhoštění, což je v rozporu s čl. 15 směrnice č. 2008/115/ES, o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále jen „návrátová směrnice“), a požadavky Evropského soudu pro lidská práva i Nejvyššího správního soudu. Související výtky směřují jednak do postupu žalované a Ředitelství služby cizinecké policie, jednak zpochybňují dostatečnost odůvodnění jejího rozhodnutí.

[11] Žalovaná dle názoru stěžovatele nečinila kroky potřebné k odstranění překážky vyhoštění. Dotaz učiněný na Ředitelství služby cizinecké policie byl pouze formální a dostatečně se nezabývala existencí reálného předpokladu vyhoštění. Napadené rozhodnutí proto není řádně odůvodněno, a to jak v části týkající se reálného předpokladu vyhoštění, tak stanovené doby zajištění. V této souvislosti stěžovatel odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2011, čj. 1 As 93/2011 – 79. Zmínil také, že pečlivé odůvodnění bylo namísto tím spíše, že v prvních devíti měsících roku 2015 bylo vydáno šest rozhodnutí o správním vyhoštění do Somálska, žádné však nebylo realizováno (viz statistiky Ředitelství služby cizinecké policie předložené krajskému soudu).

[12] Stěžovatel považoval za nesprávný odkaz krajského soudu na § 6 občanského zákoníku, který se dle jeho názoru použije pouze na soukromoprávní, nikoli veřejnoprávní vztahy. Rozhodující orgány se nezabývaly otázkou, proč je stěžovatel bez cestovního dokladu a zda mu to lze klást k tíži. Nadto nezpochybňoval, že jej bylo možné zajistit, ale přiměřenost zásahu do osobní svobody a její odůvodnění.

IV.

[13] Žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl. Odkázal na své vyjádření k žalobě, jehož kopii přiložil.

V.

[14] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Kasační stížnost není důvodná.

[15] Nejvyšší správní soud se zabýval skutkově i právně obdobnou věcí v nedávném rozsudku ze dne 16. 2. 2016, čj. 9 Azs 10/2016 - 23. Rovněž v uvedené věci byl zajištěnou osobou občan Somálské federativní republiky bez dokladů totožnosti, se shodným datem narození, zadržený téhož dne na stejném místě v ČR. Oba cizince zastupuje v řízení o kasační stížnosti stejný právní zástupce, kasační námitky proti rozsudku krajského soudu jsou obdobné. Nejvyšší správní soud neshledal důvodu odchýlit se od svého předchozího rozhodnutí a v podrobnostech odkazuje též na jeho podrobné odůvodnění.

[16] Námitku vady správního řízení spočívající v tlumočení do jazyka, kterému stěžovatel nerozuměl (arabštiny), vypořádal již krajský soud a stěžovatel s jeho závěry v kasační stížnosti nepolemizoval. Pouze pro úplnost tedy opakuje, že ze správního spisu není zřejmé, že by stěžovatel namítal nebo naznačoval, že tlumočnickovi nerozumí, a pochybnost o tom nevznikla ani jiným způsobem. Z protokolu o vyjádření stěžovatele ze dne 14. 8. 2015 (č. l. 25 – 28 správního spisu) naopak vyplývá, že stěžovatel na veškeré otázky adekvátně odpovídal, což by nebylo možné, pokud by neuměl arabsky.

[17] Bylo proto možné vycházet ze skutečnosti, že stěžovatel datum narození X v průběhu správního řízení nerozporoval, ač k tomu měl příležitost. Podstatné listiny mu byly ve správním řízení přetlumočeny, v jejich záhlaví byl identifikován datem narození X. Nadto na mnoha místech podpisem stvrdil, že obsahu listin porozuměl a nemá k němu připomínky (viz např. oznámení o zahájení správního řízení, č. l. 19 – 20 správního spisu, informaci cizinci zajištěnému do zařízení pro zajištění cizinců, č. l. 48, rozhodnutí o správním vyhoštění, č. l. 74 – 80), tento údaj uvedl také v žádosti o vydání cestovního dokladu, určené Somálskému velvyslanectví v Moskvě (č. l. 16). Nejvyšší správní soud proto přisvědčil názoru krajského soudu, že žalovaná neměla relevantní důvod pochybovat o stáří stěžovatele.

[18] Dle zjištěného data narození bylo stěžovateli v době vydání rozhodnutí více než 18 let a v průběhu řízení nevyšly najevo skutečnosti, pro které by žalovaná měla důvod o tomto závěru pochybovat. Sama takové důvody evidentně neshledala (v úvahu by přicházela např. situace, kdy by stěžovatelův vzhled zjevně odpovídal dětskému věku) a

důvod k tomu nepřinesl ani stěžovatel, přestože za popsanych okolností představovala jeho sdělení primární zdroj informací.

[19] Na uvedeném závěru nic nemění ani skutečnost, že dle protokolu o vyjádření účastníka správního řízení ze dne 14. 8. 2015 stěžovatel uvedl, že se narodil X (č. 1. 26 správního spisu). Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že o datu narození stěžovatele existují určité pochybnosti, ty ale mohou být odstraněny pouze ověřením jeho totožnosti, což doposud nebylo možné. Žalovaná logicky vycházela z data, které stěžovatel několikrát výslovně či mlčky potvrdil, tedy z X. Především však skutečnost, že na jednom místě uvedl datum narození X, nemohla vést k pochybnostem, zda je mu více než 18 let.

[20] Nejvyšší správní soud již v minulosti konstatoval, že správní orgány musí při rozhodování o zajištění cizince zvážit, zda je výkon správního vyhoštění alespoň potenciálně možný (srovnej rozsudek ze dne 15. 4. 2009, čj. 1 As 12/2009 – 61, publ. pod č. 1850/2009 Sb. NSS, a v podrobnostech též usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, čj. 7 As 79/2010 – 150, publ. pod č. 2524/2012 Sb. NSS, a tam citovanou judikaturu Evropského soudu pro lidská práva).

[21] V projednávané věci je sporné, zda bylo vyhoštění stěžovatele reálné s ohledem na skutečnost, že se do doby vydání napadeného rozhodnutí nepodařilo ověřit jeho totožnost a získat náhradní cestovní doklad. Vzhledem k tomu, že stěžovatel neprokázal svoji totožnost, žalovaná provedla lustraci v systému CIS, registru pátrání po osobách, Schengenském IS II – osoby, Schengenském IS II – vydané doklady, CIS – osoby, AFIS C Daktyloskopované osoby – cizinecký režim a databázi daktyloskopických karet podle dvou prstů. Výsledky byly negativní, proto požádala o zjištění totožnosti Ředitelství služby cizinecké policie a jeho prostřednictvím kontaktovala Velvyslanectví Somálska v Moskvě. V souvislosti s tím také stěžovateli předložila formulář pro vydání náhradního cestovního dokladu. Z rozhodnutí o zajištění a o jeho prodloužení je zřejmé, že žalovaná stanovila jeho dobu s ohledem na to, že pro realizaci vyhoštění bylo stěžovateli třeba obstarat náhradní cestovní doklad. Zastupitelský úřad v prvních 30 dnech zajištění žádost nevyřídil, proto žalovaná prodloužila zajištění o 60 dnů. Zohlednila při tom své dřívější zkušenosti, dle kterých vydání náhradního cestovního dokladu somálským občanům trvá přibližně dva měsíce. Doklad však nebyl vystaven ani v této době, proto zajištění prodloužila znovu, a to o 90 dnů s tím, že ihned po vystavení náhradního cestovního dokladu bude vyhoštění realizováno.

[22] Za popsanych okolností žalovaná oprávněně předpokládala, že k vystavení dokladu dojde. Pouze ze skutečnosti, že proces u zastupitelského úřadu trval déle, než je průměrné, nelze uzavřít, že jeho dokončení nebylo reálné. V době vydání napadeného rozhodnutí zastupitelský úřad zpracovával žádost necelé tři měsíce, což odpovídá přibližné době vyřízení dle předchozích zkušeností žalované. Postup žalované byl v intencích čl. 15 návratové směrnice. Uvedené současně svědčí o tom, že celkovou dobu zajištění lze považovat za přiměřenou nutným úkonům v rámci přípravy vyhoštění, žalovaná proto nevybočila z mezí svého správního uvážení.

[23] Samotné rozhodnutí o prodloužení zajištění považuje Nejvyšší správní soud za dostatečně odůvodněné a vyhovující požadavkům vysloveným v rozsudku Nejvyššího

správního soudu ze dne 19. 10. 2011, čj. 1 As 93/2011 – 79. Žalovaná v odůvodnění napadeného rozhodnutí popsala dosavadní průběh řízení, zmínila i výše uvedenou žádost o zjištění totožnosti stěžovatele a jakým způsobem ověřovala její vyřízení. Zabývala se naplněním důvodů pro zajištění včetně toho, zda je vyhoštění stěžovatele reálné. Zdůraznila, že jedinou překážku představuje dosavadní nemožnost ověřit totožnost stěžovatele a vystavit náhradní cestovní doklad (str. 5 odst. 6). V části týkající se stanovené doby zajištění popsala, v čem spočívala složitost přípravy vyhoštění.

[24] Nejvyšší správní soud ověřil k námitce stěžovatele, že žalovaná na str. 5 v bodě 4) skutečně uvedla, že ověřování totožnosti stěžovatele probíhá prostřednictvím zastupitelského úřadu v *Iráku*, a krajský soud na straně 12 zmínil, že tento zastupitelský úřad je v *Afgánistánu*. Oba však na jiných místech svých rozhodnutí zmínily Somálské velvyslanectví v Moskvě a ze správního spisu vyplývá, že Policie České republiky spolupracovala právě s ním. Nejvyšší správní soud proto nemá pochyb o tom, že se jedná o pouhé zřejmé nesprávnosti, které nemohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí.

[25] Případným rovněž nebyl odkaz na zásady zakotvené v občanském zákoníku. Vzhledem k tomu, že jej však krajský soud uvedl *obiter dictum*, tedy nad rámec rozhodovacích důvodů, pro zákonnost napadeného rozsudku nemohl být podstatný.

[26] Nejvyšší správní soud nepřisvědčil žádné z kasačních námitek, proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s. zamítl. O návrhu na vydání předběžného opatření nerozhodoval, neboť bezprostředně po shromáždění podkladů rozhodl ve věci samé.

[27] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto dle uvedených ustanovení nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, která by jinak měla právo na náhradu nákladů řízení, nevznikly v řízení náklady nad rámec její běžné úřední činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 23. února 2016

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu